

RIKSDAGENS SVAR 181/2013 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och 41 och 45 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen, lagen om yrkesutbildning, lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning och 41 och 45 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (RP 66/2013 rd).

Beredning i utskott

Kulturutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (KuUB 10/2013 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om ändring av lagen om grundläggande utbildning

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 4 § 3 mom. och 31 a § 5 mom., av dem 31 a § 5 mom. sådant det lyder i lag 477/2003,
ändras 29 och 47 a §, sådana de lyder, 29 § delvis ändrad i lag 477/2003 och 47 a § i lag 239/2007, och
fogas till lagen en ny 4 a §, till 35 § nya 3 och 4 mom., till lagen en ny 35 a §, till 36 §, sådan den lyder i lag 477/2003, nya 5 och 6 mom., till 36 a §, sådan den lyder i lag 477/2003, ett nytt 7 mom. och till lagen nya 36 d—36 i § som följer:

4 a §

Undervisning för elever intagna för specialiserad sjukvård

För elever i förskoleundervisning eller grundläggande utbildning enligt denna paragraf ges undervisning som har som mål att upprätthålla lärandet och skolgången och att genom en allom-

fattande rehabilitering stödja målen för den vård som eleven får. Undervisning av en elev som får specialiserad sjukvård ordnas i första hand i elevens skola eller plats för förskoleundervisning enligt 6 eller 28 § som eleven antagits till. Den kommun där sjukhuset finns är dock skyldig att för elever som är patienter på sjukhuset ordna undervisning i den omfattning detta är

möjligt med hänsyn till patientens hälsa. Den kommun där det sjukhus som svarar för vården finns är skyldig att ordna undervisning och stöd även för andra läropliktiga elever i specialiserad sjukvård i den omfattning detta är motiverat med beaktande av elevens hälsa, pedagogiska specialbehov och terapeutiska och rehabiliterande åtgärder inom den specialiserade sjukvården, om det inte trots stödåtgärder enligt denna eller någon annan lag är till elevens fördel att undervisningen ordnas på något annat sätt. Även kommuner där det finns en sådan annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården som avses i lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989) kan ordna undervisning för elever som får specialiserad sjukvård.

Den kommun där det sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården som svarar för vården finns och elevens utbildningsanordnare samt elevens hemkommun enligt lagen om hemkommun ska tillsammans komma överens om hur undervisningen enligt denna paragraf ordnas för en elev efter att först ha hört eleven, hans eller hennes vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare, utbildningsanordnaren samt dem som svarar för elevens elevvård. Om de inte når en överenskommelse fattas beslutet av den kommun där sjukhuset eller någon annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården som ansvarar för vården finns.

Elevens utbildningsanordnare ska tillsammans med den kommun där det sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården som svarar för vården finns i yrkesövergripande samarbete komma överens om och ordna det stöd för ordnande av undervisningen som är nödvändigt när eleven övergår till sådan undervisning som avses i 1 mom. och återgår till den tidigare undervisningen. Om utbildningsanordnaren är någon annan än elevens hemkommun under vårdperioden ska även elevens hemkommun höras. När skyldigheterna enligt 1 mom. upphört ska eleven kunna återgå till den undervisning som han eller hon deltog i före övergången till undervisning enligt 1 mom.

Elever som får specialiserad sjukvård har rätt till fri transport eller tillräckligt understöd enligt 32 § 1 mom. när de deltar i undervisning enligt denna paragraf.

7 kap.

Läroplikt samt elevens rättigheter och skyldigheter

29 §

Rätt till en trygg studiemiljö

Den som deltar i utbildning har rätt till en trygg studiemiljö.

Till skolan får inte medföras och under arbetsdagen får inte innehas sådana föremål eller ämnen som enligt någon annan lag inte får innehas eller med vilka den egna eller någon annans säkerhet kan äventyras eller som särskilt lämpar sig för att skada egendom och i fråga om vilka det inte finns någon godtagbar orsak för att de ska få innehas.

I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för att skydda eleverna mot våld, mobbning och trakasserier samt verkställa planen och övervaka att den iakttas och genomförs. I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och fostrande samtal och de tillhörande förfaringsätten och ge anvisningar för hur planen ska användas. Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen ta in bestämmelser om hur planerna ska utarbetas.

I avsikt att främja den interna ordningen i skolan, ostörda studier samt trygghet och trivsel i skolan ska utbildningsanordnaren godkänna en ordningsstadga eller meddela andra ordningsbestämmelser som ska tillämpas i skolan eller på någon annan plats där undervisning ordnas.

Den ordningsstadga och de andra ordningsbestämmelser som avses i 4 mom. får innehålla sådana regler om praktiska arrangemang och ett korrekt uppförande som är nödvändiga för tryggheten och trivseln i skolan samt närmare bestämmelser om de föremål och ämnen som av-

ses i 2 mom. och om deras användning och förvaring. Dessutom kan regler meddelas om hur skolans egendom får hanteras, hur skolans lokaler ska hållas rena och om hur man får vistas och röra sig i skolbyggnaden och på skolområdet.

De rättigheter och skyldigheter som anges i denna paragraf gäller under den tid som eleven deltar i undervisning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Skolans lärare och rektor ska meddela om trakasserier, mobbning eller våld som skett i skolan eller under skolvägen och som kommit till hans eller hennes kännedom till vårdnadshavaren eller någon annan laglig företrädare för den elev som gjort sig skyldig till detta och för den elev som utsatts för detta.

35 §

Elevens skyldigheter

Bestämmelser om skyldigheten för en elev att ersätta den skada som han eller hon har orsakat finns i skadeståndslagen (412/1974). Skador ska anmälas till elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare.

Om det med säkerhet är känt vem som utfört gärningen och denne kan identifieras, kan en lärare vid eller rektor för skolan av pedagogiska skäl bestämma att eleven ska rengöra eller ordna upp skolans egendom eller utrymmen som eleven avsiktligt eller av oaktsamhet smutsat ned eller skapat oreda i. Uppgiften ska utföras under övervakning och den får inte vara farlig eller tung för eleven med beaktande av elevens ålder och utvecklingsnivå. Det får inte ta mer än två timmar att utföra uppgiften. Eleven får inte utebli från undervisningen för att utföra uppgiften. Om uppgiften utförs vid sidan av elevens arbetsdag ska detta meddelas till elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Utfö-

randet av uppgiften ska beaktas vid beslut om disciplinära åtgärder enligt denna lag.

35 a §

Fostrande samtal

En elev som stör undervisningen eller på något annat sätt bryter mot ordningen i skolan, gör sig skyldig till fusk eller behandlar andra elever eller skolans personal respektlöst eller på ett sätt som kränker deras människovärde kan som första åtgärd åläggas att delta i ett fostrande samtal i högst två timmar. Fostrande samtal kan hållas på en gång eller i flera delar under skoldagen eller utanför den.

Vid fostrande samtal specificeras i samråd med eleven den gärning eller försummelse som föranlett åtgärden och vid behov utreds i mera omfattande utsträckning orsakerna till uppförandet och dess konsekvenser samt de medel som står till buds för att förbättra elevens uppförande i skolan och hans eller hennes välbefinnande.

Beslut om fostrande samtal fattas av en lärare vid eller rektor för skolan. Fostrande samtal ska registreras och elevens vårdnadshavare ska informeras om det. Vårdnadshavaren ska ges tillfälle att delta i samtalet eller i en del av det, om detta anses behövligt med beaktande av 2 mom.

36 §

Disciplin

Vid kvarsittning kan eleven få utföra skriftliga eller muntliga uppgifter, övningar och uppgifter som stöder fostran, undervisningen och utvecklingen, står i rätt proportion till elevens gärning eller försummelse och är lämpliga för eleven med hänsyn till elevens ålder och utvecklingsnivå. Eleven kan även åläggas att sitta tyst under kvarsittningen.

Kvarsittning får inte ordnas så att eleven till följd av den blir tvungen att utebli från undervisning i enlighet med läroplanen eller någon annan plan som gäller skolans verksamhet.

36 a §

Förfarandet i disciplinärenden och verkställighet av avstängning

Beslut om avstängning för viss tid fattas av det behöriga kollegiala organet hos utbildningsanordnaren. Bestämmelser om att det organ som svarar för socialvården ska vara representerat vid handläggning av ett ärende som gäller avstängning av ett läropliktigt barn från skolan finns i 24 § 2 mom. i barnskyddslagen. I enlighet med ett beslut av utbildningsanordnaren får även skolans rektor bestämma att en skriftlig varning ska ges.

36 d §

Rätt att omhänderta föremål eller ämnen

Rektorn och en lärare vid en skola har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen frånta en elev ett förbjudet föremål eller ämne enligt 29 § 2 mom. eller ett sådant föremål eller ämne som eleven stör undervisningen eller inläringen med.

Försöker en elev som innehar ett föremål eller ämne som ska omhändertas förhindra omhändertagandet genom att göra motstånd, har rektorn och en lärare vid skolan rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att frånta eleven föremålet eller ämnet och som med hänsyn till elevens ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en samlad bedömning av situationen kan anses vara försvarbara. Rätten att använda maktmedel gäller enbart föremål eller ämnen som äventyrar elevens eller andras säkerhet och föremål eller ämnen som eleven stör undervisningen eller inläringen med.

Maktmedelsredskap får inte användas vid omhändertagande enligt 1 eller 2 mom. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en elev deltar i undervisning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

36 e §

Rätt att granska elevens saker

Skolans lärare och rektor har rätt att under arbetsdagen granska de saker som en elev har med sig och de förvaringsutrymmen i skolan som eleven förfogar över och att utföra en ytlig granskning av elevens kläder för att omhänderta ett förbjudet föremål eller ämne som avses i 29 § 2 mom. och med vilket den egna säkerheten eller någon annans säkerhet kan äventyras, om det är uppenbart att eleven innehar sådana föremål eller ämnen och eleven trots begäran vägrar att överlämna dem eller inte på ett tillförlitligt sätt visar att han eller hon inte innehar sådana.

Eleven ska meddelas orsaken till granskningen innan den utförs.

Granskningen får utföras endast av en person som är av samma kön som eleven. Vid granskningen ska förutom den som utför granskningen även en annan myndig person som hör till skolans personal närvara. På elevens begäran ska en person som hör till skolans personal och som eleven utser närvara vid granskningen om denna person är tillgänglig.

Avvikelse från det sätt att utföra granskningen på som föreskrivs i 3 mom. får dock göras om det på grund av ärendets brådskande natur är absolut nödvändigt med tanke på säkerheten.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en elev deltar i undervisning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

36 f §

Allmänna principer för omhändertagande och granskning

De åtgärder som avses i 36 d och 36 e § ska genomföras på ett så säkert sätt som möjligt. Åtgärderna får inte ingripa i elevens personliga integritet i större omfattning än vad som är nödvändigt för att trygga studieron och säkerheten. Vid omhändertagande av föremål och ämnen och vid granskning av en elev ska den diskretion som omständigheterna kräver iaktas. Användningen av åtgärderna ska planeras i skolorna och anvisningar ska ges om användningen.

En lärare eller rektor som använt sig av maktmedel enligt 36 d § ska lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren. Granskning av en elev och omhändertagande av föremål och ämnen ska registreras. Elevens vårdnadshavare ska så fort som möjligt informeras om åtgärder enligt 36 d och 36 e §.

36 g §

Överlämnande och förstörande av omhändertagna föremål och ämnen

Föremål eller ämnen som använts för att orsaka störningar och som omhändertagits av en lärare eller rektor med stöd av 36 d § ska överlämnas till eleven efter lektionen eller skoltillställningen. Om det är sannolikt att det störande beteendet fortsätter efter lektionen ska det föremål eller ämne som använts för att orsaka störningar överlämnas till eleven senast vid arbetsdagens slut.

Sådana förbjudna föremål och ämnen som avses i 29 § 2 mom. överlämnas till elevens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare. Föremålen och ämnena ska dock överlämnas till polisen eller till någon annan i lag föreskriven myndighet, om eleven, dennes vårdnadshavare eller lagliga företrädare inte har laglig rätt att inneha dem.

Före överlämnandet ska föremålet eller ämnet förvaras omsorgsfullt. Överlämnandet ska ske så fort som möjligt efter det att föremålet el-

ler ämnet har omhändertagits. Narkotika, skjutvapen, vapendelar, patroner, projektiler, gas-sprayer och explosiva varor som har omhändertagits ska omedelbart överlämnas till polisen.

Om vårdnadshavaren inte inom tre månader efter det att han eller hon fått meddelande om omhändertagandet avhämtar föremålet eller ämnet får det bevisligen förstöras. Överlämnande och förstörande av föremål och ämnen ska registreras.

36 h §

Elevvård i samband med disciplinära åtgärder och tillrättavisning

Utbildningsanordnaren ska se till att nödvändig elevvård ordnas för en elev som påförts ett sådant disciplinärt straff som avses i 36 § 1 mom. eller förvägrats rätt att delta i undervisningen för den återstående arbetsdagen med stöd av 36 § 2 eller 3 mom. Eleven får inte lämnas utan tillsyn efter de åtgärder som avses i 36 § 2 och 3 mom.

36 i §

Uppföljning av disciplinära och pedagogiska åtgärder

Utbildningsanordnaren ska följa användningen av de åtgärder som avses i 35 a, 36, 36 b, 36 d och 36 e § och deras utveckling.

47 a §

Delaktighet och elevkår

Utbildningsanordnaren ska främja alla elevers delaktighet och se till att alla elever har möjlighet att delta i skolans verksamhet och utveckling samt att de har möjlighet att uttrycka sin åsikt i frågor som gäller elevernas ställning. Eleverna ska ges möjlighet att delta i beredningen av läroplanen och de planer som hänför sig till den och i beredningen av skolans ordningsstadga.

En i 6 § 2 mom. avsedd skola ska ha en elevkår som består av skolans elever. Elevkåren kan

vara gemensam för flera skolor. Elevkårens uppgift är att främja samarbetet mellan eleverna, öka elevernas påverkningsmöjligheter och delaktighet och utveckla samarbetet mellan eleverna och utbildningsanordnaren.

Utbildningsanordnaren ska höra skolans elevkår innan de planer och regler som nämns i 1 mom. fastställs och före andra beslut som väsentligt inverkar på elevernas ställning.

Den verksamhet som avses i denna paragraf ska ordnas i enlighet med elevernas ålder och förutsättningar och med beaktande av de lokala förhållandena. Utbildningsanordnaren beslutar närmare om ordnandet av verksamheten. Verksamheten ska planeras som en del av läroplanen och övriga planer som styr skolans verksamhet eller i samband med dem.

Utbildningsanordnaren ska regelbundet utreda elevernas och deras vårdnadshavares åsikter om skolans och utbildningsanordnarens verksamhet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utbildningsanordnarens plan enligt 29 § 3 mom. för användning av disciplinära åtgärder och fostrande samtal och de tillhörande förfaringssätten ska införas den 1 augusti 2016.

Utbildningsstyrelsen ska utfärda bestämmelser om hur planen ska utarbetas så att utbildningsanordnaren kan införa planen senast den nämnda dagen.

Lag

om ändring av gymnasielagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i gymnasielagen (629/1998) 31 §,
ändras 21 §, 26 § 3 mom. och 27 §, av dem 21 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 478/2003 och 26 § 3 mom. sådant det lyder i lag 478/2003, och
fogas till 25 § ett nytt 3 mom., till 26 a §, sådan den lyder i lag 478/2003, ett nytt 5 mom. och till lagen nya 26 d—26 g § som följer:

21 §

Rätt till en trygg studiemiljö

En studerande har rätt till en trygg studiemiljö.

Till läroanstalten får inte medföras och under arbetsdagen får inte innehas sådana föremål eller ämnen som enligt någon annan lag inte får innehas eller med vilka den egna eller någon annans säkerhet kan äventyras eller som särskilt lämpar sig för att skada egendom och i fråga om vilka det inte finns någon godtagbar orsak för att de ska få innehas.

I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasseri samt verkställa planen och övervaka att den iakttas och genomförs. I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och de tillhörande förfaringssätten och ge anvisningar för hur planen ska användas. Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen ta in bestämmelser om hur planerna ska utarbetas.

I avsikt att främja den interna ordningen, ostörda studier samt trygghet och trivsel i läro-

anstalten ska utbildningsanordnaren godkänna en ordningsstadga eller meddela andra ordningsbestämmelser som ska tillämpas vid läroanstalten.

Den ordningsstadga och de andra ordningsbestämmelser som avses i 4 mom. får innehålla sådana regler om praktiska arrangemang och ett korrekt uppförande som är nödvändiga för tryggheten och trivseln i läroanstalten samt närmare bestämmelser om de föremål och ämnen som avses i 2 mom. och om deras användning och förvaring. Dessutom kan regler meddelas om hur läroanstaltens egendom får hanteras och om hur man får vistas och röra sig i läroanstaltens lokaler och på läroanstaltens område.

Det som bestäms i 3 mom. gäller inte grunderna för läroplanen eller själva läroplanerna inom vuxenutbildningen. Någon ordningsstadga eller andra ordningsbestämmelser behöver inte heller godkännas för vuxenutbildningen.

25 §

Studerandens skyldigheter

Bestämmelser om skyldigheten för en studerande att ersätta den skada som han eller hon har orsakat finns i skadeståndslagen (412/1974).

26 §

Disciplin

En studerande kan förvägras rätt att delta i undervisningen för högst tre arbetsdagar, om det föreligger en risk för att säkerheten för en annan studerande eller person som arbetar i läroanstalten eller i ett annat undervisningsutrymme äventyras av elevens våldsamma eller hotfulla uppförande eller om undervisningen eller därtill hörande verksamhet försvåras orimligt mycket på grund av den studerandes störande uppförande.

26 a §

Förfarandet i disciplinärenden och verkställighet av disciplinära straff

Beslut om avstängning från läroanstalten eller uppsägning från elevhemmet och beslut om avstängning från studierna fattas av det behöriga kollegiala organet hos utbildningsanordnaren. I enlighet med ett beslut av utbildningsanordnaren får även läroanstaltens rektor bestämma att en skriftlig varning ska ges.

26 d §

Rätt att omhänderta föremål eller ämnen

Rektorn och en lärare har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen frånta en studerande ett förbjudet föremål eller ämne enligt 21 § 2 mom.

Försöker en studerande som innehar ett föremål eller ämne som ska omhändertas förhindra omhändertagandet genom att göra motstånd, har rektorn och läraren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att omhänderta föremålet eller ämnet och som med hänsyn till studerandens ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en samlad bedömning av situationen kan anses vara försvarbara. Rätten att använda maktmedel gäller enbart föremål och ämnen som äventyrar den studerandes eller andras säkerhet.

Maktmedelsredskap får inte användas vid omhändertagande enligt 1 eller 2 mom. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en studerande deltar i utbildning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

26 e §

Rätt att granska den studerandes saker

En lärare och rektorn har rätt att under arbetsdagen granska de saker som en studerande har med sig och de förvaringsutrymmen i skolan som studeranden förfogar över och att utföra en yttlig granskning av studerandens kläder för att omhänderta ett föremål eller ämne som avses i 21 § 2 mom. och med vilket den egna säkerheten eller någon annans säkerhet kan äventyras, om det är uppenbart att studeranden innehar sådana föremål eller ämnen och studeranden trots begäran vägrar att överlämna dem eller inte på ett tillförlitligt sätt visar att han eller hon inte innehar sådana.

Studeranden ska meddelas orsaken till granskningen innan den utförs.

Granskningen får utföras endast av en person som är av samma kön som den studerande. Vid granskningen ska förutom den som utför granskningen även en annan myndig person som hör till läroanstaltens personal närvara. På den studerandes begäran ska en person som hör till läroanstaltens personal och som den studerande utser närvara vid granskningen om denna person är tillgänglig.

Avvikelse från det sätt att utföra granskningen på som föreskrivs i 3 mom. får dock göras om det på grund av ärendets brådskande natur är absolut nödvändigt med tanke på säkerheten.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en studerande deltar i utbildning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

26 f §

Allmänna principer för omhändertagande och granskning

De åtgärder som avses i 26 d och 26 e § ska genomföras på ett så säkert sätt som möjligt. Åtgärderna får inte ingripa i studerandens person-

liga integritet i större omfattning än vad som är nödvändigt för att trygga studier och säkerheten. Vid omhändertagande av föremål och ämnen och vid granskning av en studerande ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttagas. Användningen av åtgärderna ska planeras i läroanstalterna och anvisningar ska ges om användningen.

En lärare eller rektor som använt sig av maktmedel enligt 26 d § ska lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren. Granskning av en studerande och omhändertagande av föremål och ämnen ska registreras. En minderårig studerandes vårdnadshavare ska så fort som möjligt informeras om omhändertagande och granskning.

26 g §

Överlämnande och förstörande av omhändertagna föremål och ämnen

Föremål och ämnen enligt 26 d § som omhändertagits av en studerande ska överlämnas till studerandens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare eller till studeranden om han eller hon är myndig. Föremålen och ämnena ska dock överlämnas till polisen eller till någon annan i lag föreskriven myndighet, om studeranden, dennes vårdnadshavare eller lagliga företrädare inte har laglig rätt att inneha dem.

Före överlämnandet ska föremålet eller ämnet förvaras omsorgsfullt. Överlämnandet ska ske så fort som möjligt efter det att föremålet eller ämnet har omhändertagits. Narkotika, skjutvapen, vapendelar, patroner, projektiler, gas-sprayer och explosiva varor som har omhändertagits ska omedelbart överlämnas till polisen. De föremål och ämnen som ska överlämnas till studeranden överlämnas efter arbetsdagens slut.

Om vårdnadshavaren inte inom tre månader efter det att han eller hon fått meddelande om omhändertagandet avhämtar föremålet eller ämnet får det bevisligen förstöras. Överlämnande och förstörande av föremål och ämnen ska registreras.

27 §

Delaktighet och studerandekår

Utbildningsanordnaren ska främja alla studerandes delaktighet och se till att alla studerande har möjlighet att delta i läroanstaltens verksamhet och utveckling samt att de har möjlighet att uttrycka sin åsikt i frågor som gäller de studerandes ställning. De studerande ska ges möjlighet att delta i beredningen av läroplanen och de planer som hänför sig till den och i beredningen av den ordningsstadga som avses i 21 § 4 mom.

Varje läroanstalt där det ordnas i denna lag avsedd utbildning ska ha en studerandekår som består av läroanstaltens studerande. Utbildningsanordnaren ska säkerställa tillräckliga verksamhetsförutsättningar för studerandekåren. Studerandekårens uppgift är att främja samarbetet mellan de studerande, öka de studerandes påverkningmöjligheter och delaktighet och utveckla samarbetet mellan de studerande och utbildningsanordnaren. Studerandekåren bidrar även till att förbereda de studerande för ett

aktivt och kritiskt medborgarskap. Utbildningsanordnaren ska höra studerandekåren innan de planer och regler som nämns i 1 mom. fastställs och, om det inte på grund av ärendets natur är onödigt, före andra beslut som inverkar på de studerandes ställning. Utbildningsanordnaren ska regelbundet utreda de studerandes och deras vårdnadshavares åsikter om läroanstaltens och utbildningsanordnarens verksamhet.

Den verksamhet som avses i denna paragraf ska planeras som en del av läroplanen och övriga planer som grundar sig på läroplanen eller i samband med dem.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Utbildningsanordnarens plan enligt 21 § 3 mom. för användning av disciplinära åtgärder och de tillhörande förfaringsätten ska införas den 1 augusti 2016.

Utbildningsstyrelsen ska utfärda bestämmelser om hur planen ska utarbetas så att utbildningsanordnaren kan införa planen senast den nämnda dagen.

Lag

om ändring av lagen om yrkesutbildning

I enlighet med riksdagens beslut upphävs i lagen om yrkesutbildning (630/1998) 41 §, ändras 28 och 36 §, av dem 28 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 479/2003, och fogas till 34 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 35 d—35 g § som följer:

28 §

Rätt till en trygg studiemiljö

En studerande har rätt till en trygg studiemiljö.

Till läroanstalten får inte medföras och under arbetsdagen får inte innehas sådana föremål eller ämnen som enligt någon annan lag inte får innehas eller med vilka den egna eller någon an-

nans säkerhet kan äventyras eller som särskilt lämpar sig för att skada egendom och i fråga om vilka det inte finns någon godtagbar orsak för att de ska få innehas.

I samband med att läroplanen utarbetas ska utbildningsanordnaren utarbeta en plan för att skydda de studerande mot våld, mobbning och trakasseri samt verkställa planen och övervaka att den iakttas och genomförs. Utbildningsan-

ordnaren ska också utarbeta en plan för användning av disciplinära åtgärder och för de tillhörande förfaringssätten. Utbildningsstyrelsen ska i grunderna för läroplanen ta in bestämmelser om hur dessa planer ska utarbetas.

I avsikt att främja den interna ordningen, ostörda studier samt trygghet och trivsel i läroanstalten ska utbildningsordnaren godkänna en ordningsstadga eller meddela andra ordningsbestämmelser som ska tillämpas vid läroanstalten.

Den ordningsstadga och de andra ordningsbestämmelser som avses i 4 mom. får innehålla sådana regler om praktiska arrangemang och ett korrekt uppförande som är nödvändiga för tryggheten och trivseln i läroanstalten samt närmare bestämmelser om de föremål och ämnen som avses i 2 mom. och om deras användning och förvaring. Dessutom kan regler meddelas om hur läroanstaltens egendom får hanteras och om hur man får vistas och röra sig i läroanstaltens lokaler och på läroanstaltens område.

34 §

Studerandens skyldigheter

— — — — —
Bestämmelser om skyldigheten för en studerande att ersätta den skada som han eller hon har orsakat finns i skadeståndslagen (412/1974).

35 d §

Rätt att omhänderta föremål eller ämnen

Rektorn och en lärare har rätt att tillsammans eller var för sig under arbetsdagen frånta en studerande ett förbjudet föremål eller ämne enligt 28 § 2 mom.

Försöker en studerande som innehar ett föremål eller ämne som ska omhändertas förhindra omhändertagandet genom att göra motstånd, har rektorn och läraren rätt att använda sådana maktmedel som är nödvändiga för att omhänderta föremålet eller ämnet och som med hänsyn till studerandens ålder och situationens hotfullhet eller motståndets allvar och en samlad bedömning av

situationen kan anses vara försvarbara. Rätten att använda maktmedel gäller enbart föremål och ämnen som äventyrar den studerandes eller andras säkerhet.

Maktmedelsredskap får inte användas vid omhändertagande enligt 1 eller 2 mom. Bestämmelser om excess i samband med användning av maktmedel finns i 4 kap. 6 § 3 mom. och 7 § i strafflagen.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en studerande deltar i utbildning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

35 e §

Rätt att granska den studerandes saker

En lärare och rektorn har rätt att under arbetsdagen granska de saker som en studerande har med sig och de förvaringsutrymmen i skolan som studeranden förfogar över och att utföra en ytlig granskning av studerandens kläder för att omhänderta ett föremål eller ämne som avses i 28 § 2 mom. och med vilket den egna säkerheten eller någon annans säkerhet kan äventyras, om det är uppenbart att studeranden innehar sådana föremål eller ämnen och studeranden trots begäran vägrar att överlämna dem eller inte på ett tillförlitligt sätt visar att han eller hon inte innehar sådana.

Studeranden ska meddelas orsaken till granskningen innan den utförs.

Granskningen får utföras endast av en person som är av samma kön som den studerande. Vid granskningen ska förutom den som utför granskningen även en annan myndig person som hör till läroanstaltens personal närvara. På den studerandes begäran ska en person som hör till läroanstaltens personal och som den studerande utser närvara vid granskningen om denna person är tillgänglig.

Avvikelse från det sätt att utföra granskningen på som föreskrivs i 3 mom. får dock göras om

det på grund av sakens brådskande natur är absolut nödvändigt med tanke på säkerheten.

De rättigheter och skyldigheter som avses i denna paragraf gäller också under den tid som en studerande deltar i utbildning eller verksamhet enligt läroplanen eller någon annan plan som godkänts av utbildningsanordnaren och som utarbetats med stöd av denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

35 f §

Allmänna principer för omhändertagande och granskning

De åtgärder som avses i 35 d och 35 e § ska genomföras på ett så säkert sätt som möjligt. Åtgärderna får inte ingripa i studerandens personliga integritet i större omfattning än vad som är nödvändigt för att trygga studieron och säkerheten. Vid omhändertagande av föremål och ämnen och vid granskning av en studerande ska den diskretion som omständigheterna kräver iakttas. Användningen av åtgärderna ska planeras i läroanstalterna och anvisningar ska ges om användningen.

En lärare eller rektor som använt sig av maktmedel enligt 35 d § ska lämna en skriftlig redogörelse för händelsen till utbildningsanordnaren. Granskning av en studerande och omhändertagande av föremål och ämnen ska registreras. En minderårig studerandes vårdnadshavare ska så fort som möjligt informeras om omhändertagande och granskning.

35 g §

Överlämnande och förstörande av omhändertagna föremål och ämnen

Föremål och ämnen enligt 35 d § som omhändertagits av en studerande ska överlämnas till studerandens vårdnadshavare eller någon annan laglig företrädare eller till studeranden om han eller hon är myndig. Föremålen och ämnena ska dock överlämnas till polisen eller till någon annan i lag föreskriven myndighet, om studeran-

den, dennes vårdnadshavare eller lagliga företrädare inte har laglig rätt att inneha dem.

Före överlämnandet ska föremålet eller ämnet förvaras omsorgsfullt. Överlämnandet ska ske så fort som möjligt efter det att föremålet eller ämnet har omhändertagits. Narkotika, skjutvapen, vapendelar, patroner, projektiler, gas-sprayer och explosiva varor som har omhändertagits ska omedelbart överlämnas till polisen. De föremål och ämnen som ska överlämnas till studeranden överlämnas efter arbetsdagens slut.

Om vårdnadshavaren inte inom tre månader efter det att han eller hon fått meddelande om omhändertagandet avhämtar föremålet eller ämnet får det bevisligen förstöras. Överlämnande och förstörande av föremål och ämnen ska registreras.

36 §

Delaktighet och studerandekår

Utbildningsanordnaren ska främja alla studerandes delaktighet och se till att alla studerande har möjlighet att delta i läroanstaltens verksamhet och utveckling samt att de har möjlighet att uttrycka sin åsikt i frågor som gäller de studerandes ställning. De studerande ska ges möjlighet att delta i beredningen av läroplanen och de planer som hänför sig till den samt i beredningen av den ordningsstadga som avses i 28 § 4 mom.

Varje läroanstalt där det ordnas i denna lag avsedd utbildning ska ha en studerandekår som består av läroanstaltens studerande. Studerandekåren kan vara gemensam för flera läroanstalter. Utbildningsanordnaren ska säkerställa tillräckliga verksamhetsförutsättningar för studerandekåren. Studerandekårens uppgift är att främja samarbetet mellan de studerande, öka de studerandes påverkningsmöjligheter och delaktighet och utveckla samarbetet mellan de studerande och utbildningsanordnaren. Studerandekåren bidrar även till att förbereda de studerande för ett aktivt och kritiskt medborgarskap. Utbildningsanordnaren ska höra studerandekåren innan de planer och regler som nämns i 1 mom. fastställs och, om det inte på grund av ärendets natur är

onödigt, före andra beslut som inverkar på de studerandes ställning.

Utbildningsanordnaren ska regelbundet utreda de studerandes och deras vårdnadshavares åsikter om läroanstaltens och utbildningsanordnarens verksamhet.

Den verksamhet som avses i denna paragraf ska planeras som en del av läroplanen och övriga planer som grundar sig på läroplanen eller i samband med dem.

Denna lag träder i kraft den 20 .
Utbildningsanordnarens plan enligt 28 § 3 mom. för användning av disciplinära åtgärder och de tillhörande förfaringssätten ska införas senast den 1 augusti 2016.

Utbildningsstyrelsen ska utfärda bestämmelser om hur planen ska utarbetas så att utbildningsanordnaren kan införa planen senast den nämnda dagen.

Lag

om ändring av lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om yrkesinriktad vuxenutbildning (631/1998) 11 § 5 och 19 punkten, sådana de lyder i lag 952/2011, och fogas till lagen en ny 13 b § som följer:

11 §

Hänvisningsbestämmelse om studerandes rättigheter och skyldigheter

På utbildning enligt denna lag tillämpas dessutom följande bestämmelser om studerandes rättigheter och skyldigheter i lagen om yrkesutbildning:

5) bestämmelserna i 28 § 1 och 2 mom. om rätt till en trygg studiemiljö,

19) bestämmelserna i 35 d—35 g § om rätt att omhänderta föremål eller ämnen och att granska

den studerandes saker samt om överlämnande och förstörande av föremål och ämnen,

13 b §

Hörande av studerande

Utbildningsanordnaren ska ge de studerande möjlighet att delta i utveckling av utbildningen och höra de studerande före beslut som väsentligt påverkar studierna och de studerandes ställning i övrigt.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Lag

om ändring av 41 och 45 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009) 41 och 45 § som följer:

41 §

Ersättning för elever som får specialiserad sjukvård eller skolhemsundervisning eller i fråga om elever som är placerade av barnskyddsskäl

Den kommun som under vårdtiden är hemkommun enligt lagen om hemkommun för en elev som får i 4 a § 1 mom. i lagen om grundläggande utbildning avsedd förskoleundervisning eller grundläggande utbildning är skyldig att för eleven till den kommun där sjukhuset eller någon annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården finns betala ersättning, som beräknas genom att antalet dagar som den kommun där sjukhuset eller någon annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården finns ordnar undervisning för eleven multipliceras med de genomsnittliga faktiska årskostnaderna för undervisningen per undervisningsdag. Hemkommunen för en elev som får sådant stöd som avses i 4 a § 3 mom. i lagen om grundläggande utbildning är skyldig att betala en ersättning som motsvarar kostnaderna för stödåtgärderna till den kommun där det sjukhus eller någon annan verksamhetsenhet inom den specialiserade sjukvården som tillhandahåller stödet finns.

Den kommun som under den tid undervisningen pågår är hemkommun för en elev som får grundläggande utbildning i ett i 57 § i barnskyddslagen avsett skolhem är skyldig att för eleven till den som ordnar skolhemsundervisningen som en del av kostnaderna för barnskyddsåtgärder betala ersättning som beräknas genom att antalet arbetsdagar vid skolan under vilka eleven getts undervisning multipliceras med de genomsnittliga faktiska årskostnaderna för undervisningen per arbetsdag.

Den kommun som under den tid undervisningen pågår är hemkommun för en elev som är placerad på det sätt som avses i 16 b § 1 mom. i barnskyddslagen och som får förskoleundervisning eller grundläggande utbildning är skyldig att till den kommun eller en annan utbildningsanordnare som ordnar undervisningen betala ersättning som motsvarar kostnaderna för förskoleundervisningen eller den grundläggande utbildningen.

När ersättning enligt 1—3 mom. beräknas för finansåret beaktas som avdrag elevens andel av följande finansiering som betalas till utbildningsanordnaren:

1) de hemkommunsersättningar som enligt situationen vid utgången av finansåret finansårsvis bestäms för varje kommun i fråga om i 37 § och 38 § 1—5 mom. avsedda elever utifrån elevens ålder,

2) finansiering enligt 11 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för ordnande av påbyggnadsundervisning för elever som betalas för finansåret,

3) förhöjning enligt 14 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för ordnande av undervisning för elever som omfattas av förlängd läroplikt som betalas för finansåret, och

4) skolhemsförhöjning enligt 15 § i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet för skolhemsundervisning.

Om utbildningsanordnaren enligt lagen om grundläggande utbildning för en elev som avses i 1 mom. är någon annan än elevens hemkommun enligt lagen om hemkommun ska den utbildningsanordnaren betala en ersättning som motsvarar den ersättning som avses i 1 mom. till elevens hemkommun enligt lagen om hemkommun. Beloppet som ersätts är högst den andel av i 4 mom. avsedd finansiering som betalas per fi-

RSv 181/2013 rd — RP 66/2013 rd

nansår till den utbildningsanordnare som avses i detta moment.

Trots det som ovan föreskrivs om bestämmande av ersättning kan kommunerna sinsemellan eller med någon annan utbildningsanordnare komma överens om ersättningen.

45 §

Twist om hemkommunsersättningen

Om två kommuner eller en hemkommun och en annan utbildningsanordnare är oeniga om hu-

ruvida den ena av kommunerna eller utbildningsanordnaren har rätt till eller är skyldig att betala hemkommunsersättning eller sådan ersättning som avses i 41 §, behandlas tvisten i förvaltningsdomstol som förvaltningstvistemål enligt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors den 16 december 2013